

Resumo

1. LIMITACIÓNS DA FÍSICA CLÁSICA

Os tres experimentos que puxeron de manifesto as limitacións da física clásica foron a radiación do corpo negro, o efecto fotoeléctrico e os espectros atómicos.

1.1. A radiación do corpo negro e a hipótese de Planck

A enerxía electromagnética que emite un corpo debido á súa temperatura denomínase **radiación térmica**. Varía tanto coa temperatura como coa composición do corpo.

Corpo negro: e aquel cuxa radiación térmica só depende da súa temperatura. A súa radiación obedece a dúas leis básicas: a lei de Stefan-Boltzmann e a lei do desprazamento de Wien.

Lei de Stefan-Boltzmann: *A intensidade da radiación térmica dun corpo negro é proporcional á cuarta potencia da súa temperatura absoluta.*

$$I = \sigma T^4$$

Lei do desprazamento de Wien: o produto da lonxitude de onda correspondente ao máximo de emisión λ_{max} pola temperatura absoluta é constante.

$$\lambda_{\text{max}} T = 2,897755 \cdot 10^{-3} \text{ m} \cdot \text{K}$$

- **Hipótese de Planck**

A enerxía emítese sempre de xeito descontinuo, como se fosen pequenos paquetes de enerxía hf denominados cuantos. Dise que a enerxía emitida está cuantizada e n é un número cuántico c

$$E = nE_0; E = nhf \quad n = 1, 2, 3 \dots$$

1.2. O efecto fotoeléctrico e a explicación de Einstein

Denomínase efecto fotoeléctrico ao fenómeno mediante o cal a luz, ao incidir sobre un metal, lle arranca electróns, chamados fotoelectróns

O traballo de extracción (W) é a enerxía mínima que deben ter os fotóns da radiación que provoca o efecto fotoeléctrico.

$$W = hf_0$$

- **Ecuación de Einstein do efecto fotoeléctrico**

$$hf = hf_0 + \frac{1}{2} m_e v_{\text{máx}}^2 \rightarrow E_{\text{incidente}} = E_{\text{umbral}} + E_c$$

1.3. Os espectros atómicos e o átomo de Bohr

Fórmula de Rydberg e Ritz:

$$\frac{1}{\lambda} = \tilde{\nu} = R \left(\frac{1}{n_1^2} - \frac{1}{n_2^2} \right)$$

Series espectrais

Serie:	n_1	n_2	Zona
Lyman	1	2,3,4...	Ultravioleta
Balmer	2	3,4,5...	Visible
Paschen	3	4,5,6...	Infravermello
Brackett	4	5,6,7...	Infravermello
Pfund	5	6,7,8...	Infravermello

O átomo de Bohr

Postulados:

- **Primeiro postulado.** Existen órbitas, denominadas "permitidas", nas que o electrón que se move con celeridade constante non emite ningún tipo de radiación. Estas órbitas constitúen estados estacionarios do átomo.
- **Segundo postulado.** As órbitas permitidas son as únicas nas que pode moverse o electrón. Dado que estas órbitas están cuantizadas, o momento angular do electrón nelas tomará valores discretos (ou cuantizados tamén). Os devanditos valores relaciónanse coa constante de Planck do seguinte modo:

$$m_e v r = n \frac{h}{2\pi}$$

onde n é un número enteiro que cuantiza os posibles valores do momento angular, polo que se denomina **número cuántico principal**.

- **Terceiro postulado.** O electrón só pode pasar dunhas órbitas permitidas a outras absorbendo (se se despraza a órbitas superiores) ou emitindo (se se despraza a órbitas inferiores) enerxía en forma de cantos, é dicir, absorbendo ou emitindo fotóns. Se E' é a enerxía dunha órbita superior, e E , a dunha órbita inferior, a enerxía emitida nese salto será:

$$\Delta E = E' - E = hf$$

Raio das órbitas permitidas

$$r = n^2 \frac{\varepsilon_0 h^2}{\pi m_e e^2} \rightarrow r = 0,53 \cdot n^2 \text{ \AA}$$

É dicir, o raio non pode ter calquera valor, ten que ser igual á constante K multiplicada polo cadrado dun número natural n.

A enerxía das órbitas de Bohr

Deste xeito, a enerxía total dun electrón nunha órbita de Bohr vén dada por:

$$E_{total} = -\frac{m_e e^4}{8\varepsilon_0^2 n^2 h^2} \rightarrow E_{total} = -\frac{13,6}{n^2} \text{ eV}$$

2. MECÁNICA CUÁNTICA

2.1. A dualidade onda-partícula. Hipótese de De Broglie: *toda partícula material que se move con velocidade v ten unha lonxitude de onda asociada, dada pola expresión:*

$$\lambda = \frac{h}{mv}$$

Esta hipótese foi comprobada en 1927 por Davisson e Germer (difracción de electróns).

2.2. Principio de indeterminación de Heisenberg

- Non é posible determinar simultaneamente o valor exacto da posición x e do momento lineal p dun obxecto cuántico. Os valores das indeterminacións correspondentes compren:
- Non é posible determinar simultaneamente o valor medido da enerxía E dun obxecto cuántico e o intervalo de tempo necesario para efectuar a medida. Isto esixe que se cumpra:

$$\Delta E \cdot \Delta t \geq \frac{h}{2\pi}$$

2.3. Aplicacións da mecánica cuántica

- Célula fotoeléctrica
- Microscopio electrónico
- Láser

3.- FORZAS E PARTÍCULAS FUNDAMENTAIS

3.1. Teorías de unificación

A gran meta da física consiste en ser capaz de unificar, baixo unha mesma teoría, todas as interaccións coñecidas.

Modelo Electrodébil

Unifica o electromagnetismo e a forza nuclear débil.

Modelo Estándar

Trátase dunha teoría cuántica de campos que explica tres das catro interaccións fundamentais, quedando pendente a da gravidade.

Existen 12 **partículas fundamentais** que se agrupan en familias:

	Leptóns		Quarks	
Familia 1	Electrón	Neutrino	Down (d)	Up (u)
Familia 2	Muón	Neutrino muónico	Strange	Charm
Familia 3	Tauón	Neutrino tauónico	Bottom	Top

A materia ordinaria que coñecemos está formada por partículas da familia 1 (e^- e quarks u e d).

Para explicar as **interaccións fundamentais** co modelo estándar son necesarias unhas partículas que actúen de mediadoras:

Interacción	Mediador
Nuclear forte	Gluón
Nuclear débil	Bosóns W e Z
Electromagnética	Fotón
Gravitacional	Gravitón (non detectada)

Teorías de supercordas

Substitúe ás partículas por cordas. As cordas son minúsculos fíos indivisibles de enerxía que se atopan vibrando, sendo dun tamaño unhas 10^{20} veces menor que o núcleo atómico.

4.- ORIGEN E EVOLUCIÓN DO UNIVERSO

A teoría do Big Bang considera que toda a enerxía, espazo e tempo estaban acumulados nun punto (singularidade) de densidade case infinita. Cando estoupa, xurde o espazo e tempo a medida que se vai expandindo e arrefriando.

Hoxe en día sabemos que só o 4,5 % del universo está composto por átomos, mentres que un 23,5% é materia escura (xiste unha maior forza gravitacional da que se pode explicar coa materia coñecida) e outro 72% enerxía escura (ponse de manifesto en que a expansión do Universo está sendo máis rápida da prevista, polo que debe existir unha “presión” interior que a produce).